

obliget, *observa* sequentes regulas. *Prima.* Votum obligat secundum intentionem voventis. *Ratio* est, quia votum est lex privata a vovente sibi voluntarie imposta: ergo sicut lex non obligat ultra intentionem legislatoris, ita nec votum ultra intentionem voventis. *Excipe* vota solemnia, et simplicia Societatis Jesu, quae cum non a solo vovente, sed simul a constitutione Ecclesiae dependeant, non est in potestate voventis, illorum obligationem mutare, ideoque haec in materia gravi obligant graviter, in levi leviter. Ubi *excipe* iterum votum castitatis, in quo non datur parvitas materiae. In reliquis vero votis simplicibus vovents se potest obligare tantum sub veniali, vel etiam sub sola poena ad materiam gravem: ad materiam autem *simpliciter* levem non potest se obligare graviter; disp. est, tum quia Deus non acceptat materiam levem ad obligationem gravem; non enim conduceret ad salutem, sed ad periculum animae, adeoque Deo gratum esse nequit; tum quia materia levis non est capax obligationis gravis: materia autem gravis gravem obligationem sustinet, ergo etiam levem. *La Croix* hic n. 429.

562. *Secunda.* Si de intentione voventis non constet, attendendum est ad materiam: si illa gravis sit, votum obligat sub mortali; si levis, sub veniali: ea autem materia censetur gravis, quae sub peccato gravi a lege divina, vel ecclesiastica praecipi solet, v. g. jejunium unius diei, confessio, communio, auditio missae etc. *Laym.* l. c. c. 3. Materia autem levis respectu legis, etiam est levis respectu voti, v. g. tres Pater et Ave, Litaniae, B. V. etc., quia quilibet promittens censetur eo modo se voluisse obligare, sicut rei promissae natura postulat. *Laym.* l. c. n. 3. cum *Soto*, *Navarr.* et comm. contra *Card.*, *Cajetanum* et *Toletum*, qui defendant, quod votum etiam de re levi obliget graviter, ex ea ratione, quod infidelem esse Deo, semper sit grave.

563. *Tertia.* Si nec ex intentione, nec ex materia dubium resolvi queat, obligatio secundum verborum, quibus vovents usus est, proprietatem, et usitatam acceptancem, interpretanda est. *Laym.* l. c. n. 3. Vide dicta Tr. 1. n. 62. et 63.

564. *Quarta.* Si nec ex intentione, nec ex materia, nec ex verbis dubium resolvi queat, votum et juramentum benigne, h. e. in favorem voventis, est interpretandum: ita ut possit eligere, quod minus est; quia libertas est in possessione. *Confirm.* ex L. *quidquid adstringendae* 99. ff. de verb. oblig.

565. *Quinta.* Si vovents certum tempus non designaverit, debet implere votum, quamprimum (moraliter loquendo) congrue et commode, h. e. sine notabili incommodo, obligationi satisfaceré potest, juxta illud Deuter. 23. 21. *Cum votum voveris Domino Deo tuo, non tardabis reddere, quia requiret illud Dominus Deus tuus; et si moratus fueris, reputabitur tibi in peccatum.* Quamdiu autem sine peccato differri possit executio voti, ex circumstantiis, et prudenti iudicio determinandum est. Sufficiens causa differendi tale votum est, si spes sit, fore ut votum postea commodius, utilius, et devotius impleatur; id enim cedit ad majorem Dei honorem, et beneplacitum, quo tendit votum. *Sporer* l. c. n. 112. Quando autem vovents certum tempus determinavit praecise ob peculiarem connexionem cum tali die, vel tempore, obligatio est pro determinato tempore, ita ut peccet tunc non implendo promissum; obligatio tamen extinguitur cum die, ut postea non teneatur implere. *Sanch.* c. 4. mor. c. 14. n. 25. *Ratio* est, quia hoc votum per modum unius copulativi comprehendit rem promissam, aequo principaliter ac circumstantiam temporis tanquam voto intrinsecam; ergo cum illo tempore transacto impossibile sit votum observare cum hac in-

trinseca circumstantia, tota obligatio cessat, v. g. vovisti sacram communionem festo s. Apolloniae ob devotionem contra dolores dentium, vel vovisti anno sancto peregrinationem ad limina Apostolorum, transacto illo die, vel anno cessat obligatio voti: si voto culpabiliter non satisfecisti, peccasti mortaliter. *Spor.* l. c. n. 102. et 103. Si vero obligatio non fuerit affixa diei ob specialē aliquam rationem, et connexionem cum determinato tempore, tunc obligatio cum die non extinguitur; quia determinatio temporis non fuit finis aequo principalis voti, sed secundarius tantum, nemis diu differatur executio. Ideo juxta *Laym.* et *Sanch.* ejusmodi votum non comprehendit circumstantiam temporis, et rem promissam per modum unius, sed virtualiter sunt duo vota, scil. de hac re facienda, et non differenda: ergo quando non impletur hoc tempore, peccatur, ita tamen ut res debeat adhuc praestari. Juxta *Jansen.* de voto n. 15. dilatio executionis voti probabiliter non excedit, veniale, nisi ea, quae fit usque ad periculum oblivionis, vel impotentiae implendi.

566. *Sexta.* Si voto nullus finis, vel nullum certum tempus praefixum sit, v. g. voveo deinceps castitatem, abstinere a vino etc. censetur votum perpetuum. *Palao* hic p. 12. n. 22.

§. III. Resolvuntur Casus.

CASUS I.

Beatrix se accusat, quod votum violaverit. Quaerit Confessarius, quodnam illud? respondet Beatrix: Nuper aegrota dixi: O Domine, redde, sanitatem, et vivam caste. Item coram imagine B. V. dixi: O purissima Virgo, promitto tibi meam virginitatem in perpetuum. Hucusque autem seducta fui ab adolescente valde divite, cui etiam libenter nuberem.

567. Q. I. Quid agendum Confessario, si poenitens absolute dicat, quod votum violaverit. R. Cum simplices, et juniores frequenter erronee existiment, serium propositum esse votum, ad cognoscendum, an poenitens vere votum emiserit, necesse est, ut inquirat: 1. Quibus verbis usa fuerit Beatrix. 2. Qua intentione verba protulerit, an videlicet vere se obligare voluerit. 3. Spectatis verbis, et intentione an votum ex alio capite invalidum sit. Pro memoria sequens compendium observet, scil. *nullum esse votum* 1. *Sine voluntate aut potestate se obligandi.* 2. *Si involuntarium* vel alio ex errore circa substantiam, ut probabitur infra. 3. *Si indeliberatum*, v. g. ex motibus primoprimis. 4. *Ex ignorantia*, quid sit votum, et quod obliget. 5. *Si promissio nec expresse, nec implicite facta sit Deo.* 6. *Si de re mala, vel indifferenti ut tali, vel bona quatenus impeditiva melioris.* His adde sequentes regulas. Votum *dubium* non obligat, *certum* obligat secundum proportionem materiae convenienter dictis n. 561.

568. Q. II. An Beatrix vere voverit dicendo: o Domine, redde sanitatem, et vivam caste. R. Resolutio pendet ex intentione Beaticis. Juxta *Sanch.* l. 4. mor. c. 1. n. 35. quantum verba sonant, videtur esse votum, quia pactum continent non secus, ac si dicerem: Faciam hoc, si feceris illud, vel promitto me facturum, si feceris; adeoque si sit dubium an utens hisce verbis habuerit intentionem se obligandi, praesumendum est habuisse, quia dixit verba, quae de se pactum significant. *Confirm.* ex communi sensu fidelium; qui si quid in gravi necessitate constituti facere decreverunt, postea e periculo eretti conscientiae sibi dueunt, non solvere promissum, etsi expresse non dixerint, promitto, voveo, me obligo etc. Negari tamen non potest, quod plurimi nesciant, haec, aliave similia verba continere pactum: hi si dubitent, an intentionem se obligandi habuerint, censeri possunt, non vovisse. Sic facile conciliantur diversi AA.

569. Q. III. An secunda promissio Beatricis sit verum votum. R. cum *Gobat*, Alph. quadrupl. p. 1. de voto, casu 10. n. 237. et *Sanch.* in hoc frequenti casu poenitens debet reflexe interrogari, an ejusmodi verba proferendo tantum cogitaverit de B. V. vel alio Sancto, et non de Deo: si ita affirmet, non fuit votum proprie dictum, ergo nec reservatum summo Pontifici, sed dispensabile ab Episcopo, vel Privilegiato, quia saltem est promissio sacra, et actus hyperduliae vel duliae: si enim B. Virginem et Santos licite possum colere cultu sacro in contestationem eorum excellentiae supernaturalis, et gloriae, cur non liceat eis aliquid promittere ad honorandam eorum excellentiam supernaturalem? Ergo tale promissum sacram etiam cadit in debitum sacram. *Sporer* hic n. 32. Si vero poenitens dicat, se quidem cogitasse de Deo, sed solum intendisse promittere B. Virgini, iterum non est votum proprie dictum juxta dicta; in dubio praesumendum est verum votum, quia secundum communem usum talia verba diriguntur ad Deum in honore Sancti.

570. Pro resolutione dubiorum circa intentionem promittendi *adverte*. I. Quando quis statim post prolati verba quaecumque dubitat, an voluerit vere promittere aliquid, an vero tantum proponere, potest probabilius judicare, se non vovisse; voluntatis enim deliberatae se obligandi ad aliquid nemo tam facile, et cito obliviscitur; hanc regulam tradit *Sporer* hic n. 19. ex *Valentia* in 2. 2. d. 6. q. 6. p. 1.

571. II. Non requiritur ad votum validum semper actualis intentio, sed sufficit virtualis. Sic Novitus post Novitiatum illa die, qua ad emittenda vota religiosa admittitur, mane faciens intentionem actualem vovendi, valide vovet, etsi post actualem intentionem distrahat, angatur, et coram Superiore suo tam distracte verba votorum ex tabella legat, ut nullam amplius habeat actualem intentionem vovendi; quia actualis intentio, quam prius habuit, et non revocavit, virtute adhuc perseverat in effectu, scil. in accessu ad altare, et votorum lectione. Non autem valet votum indirecte tantum volitum in causa, v. g. si quis sciat, quod soleat in ebrietate multa hominibus, vel Deo promittere, et nihilominus se inebriet; si ante ebrietatem non consentiat in obligationem; posito, quod in ebrietate voveret, non tenetur voto; quia tum nequidem adest virtualis intentio vovendi. Ita *Laym.* de vot. c. 1. n. 4. Addit *La Croix* de vot. n. 368. cum *Gobat* et *Ilsung*: Si vero ante ebrietatem jam consentiat in obligationem, tenetur voto; quia tum adest directa, licet virtualis tantum voluntas se obligandi.

Si dicas: Qui praevidet, se occisurum esse hominem in ebrietate, vere committit homicidium, si in ebrietate occidat hominem; ergo a pari. R. N. C. Quia ad peccatum sufficit, ut sit indirecte, et in causa voluntarium: malum enim oritur ex quolibet defectu, bonum autem, quale est votum, debet esse tale ex integra causa. Hinc qui vult actum malum, cui praevidet annexum esse aliud malum, prudenter censemur velle utrumque; qui autem vult tantum promissionem verbalem, non propterea coram Deo censemur velle obligationem, neque per hoc habet intentionem vovendi. Ita *Suarez*.

CASUS II.

Benedictus religionem vovet ex metu mortis, quam intentavit ejus frater, nisi repudiata haereditate religionem voveret: postea consultit Confessarum, an hoc voto teneatur. *Paulo* post *Benedictus* in morbum lethalem incidit, iterumque ex metu mortis vovet ingredi ordinem Carthusianorum. Morbo liberatus dum audit, in hoc ordine perpetuo abstinentem esse ab esu carnis, horret, inquiens: *Si hoc scivissem, nunquam vovissem*.

572. Q. I. An Benedictus teneatur voto ingrediendi religionem, quod

ex gravi metu emisit. R. Jure positivo ecclesiastico est invalidum. Patet ex c. *perlatum* 1. de his, quae vi, metusve causa fiunt. *Ratio* est, quia si hoc votum esset validum, obligaret ad professionem invalidam; esset enim coacta, sicut votum: atqui ad invalidum actum non datur obligatio: ergo. Vide *Trid.* sess. 25. c. 18. de Regul. ubi anathemati subjiciuntur illi, qui quomodocumque virginem, vel aliam mulierem injuste coegerint ad ingrediendum monasterium, vel ad emittendam professionem. *Ibid.* c. 19. statuitur, ut is, qui ex metu gravi injuste incusso, emisit professionem, et religionem iterum vult deserere, infra quinquennium a die professionis Superiori suo et Ordinario rite probet metum injuste incussum, nec habitum sponte, ac inscio Superiori deponat.

573. Q. II. An votum ex metu mortis ab aegroto Benedicto factum sit validum. R. *Affirmative*; quia nec injuste, neque directe ad extorquendum votum est incussum ille metus, sed ipse aegrotus illud voluntarie elegit: ergo. Vide dicta n. 227. Universim de metu *observa*. 1. Si quis metu adiumente usum rationis, et necessariam discretionem ad vovendum coactus fuerit, jure etiam naturali irritum est votum, quod tamen facile praesumendum non est, quia raro tollitur sufficiens usus rationis. *Laym.* l. c. n. 3... 2. Si votum fiat ex metu ab intrinsecō vel a causa naturali, v. g. morbo, naufragio, valet; hinc si voveas religionem, vel castitatem extra religionem, ut evadas mortem, infernum, vel infamiam etc. teneris voto, utpote quod tibi est simpliciter voluntarium. Metus enim iste a propria apprehensione excitatus nec aufert libertatem, nec injuste, nec directe est incussum ad extorquendum votum. 3. Si votum fiat ex metu ab extrinsecō incusso, ita tamen ut *directe* non extorqueatur votum, adhuc valet, v. g. si ad evadendum manus latronis, vel inimici mortem intentantis, Deo voveas perpetuam castitatem, validum erit votum; quia hic metus non fuit incussum eo fine, ut voveas, sed occasione metus injuste incusso tu sponte elegisti votum, ut medium evadendi. 4. Nullus metus injuste et directe incussum ad extorquendum votum, illud reddit invalidum, spectato jure naturali, vel divino, ut docet probabilius sententia apud *Sanch.* L. 4. in *Decal.* c. 3. n. 9. contra probabilem *Soti* ibi cit.; quia metus quicunque actum voventis simpliciter relinquit voluntarium. Vide *Pichler* L. 3. Decret. t. 3. n. 4.... 5. Jure tamen positivo ecclesiastico vota religiosae professionis ex metu injuste incusso irrita sunt juxta dicta n. 572. Probabiliter id non videtur extendendum ad alia vota, quia de iis ibi nulla fit mentio. Ita *S. Antonin.*, *Sotus*, *Palao*, et alii. Nihilominus in praxi tuta videtur esse sententia, quod etiam reliqua vota ex metu injuste incusso facta sint irrita. Ita *Sanchez* l. c. n. 11. cum plurimis gravissimis AA. Non enim praesumendum videtur, quod Deus ejusmodi vota acceptet; alias vim daret injustae coactioni.

574. Q. III. An Benedictus obligetur ingredi ordinem Carthusianorum. R. Non obligatur, quia ignorantia et error versatur circa circumstantiam magni momenti, qua cognita (ut supponitur) ille non emisisset votum. *La Croix* hic n. 378. In similibus casibus attendendum est ad sequentes regulas. Invalidum est votum 1. Si quis ignoret, aut erret etiam culpabiliter circa substantiam voti; 2. vel circa circumstantias magni momenti, quas si nosset, non voveret: *excipe* votum professionis solemnis, quod instar matrimonii ob nullum errorem nisi ad substantiam rei promissae pertinentem infirmatur. Idem affirmat *Laym.* l. c. n. 8. cum *Sanch.* de votis simplicibus Societatis Jesu. 3. Vel circa causam finalem, sive motivum vovendi, v. g. si voveas Paulo dare eleemosynam, quem erronee putas esse pauperem, cum tamen dives sit, irritum est votum; quia finis intrinsecus

eleemosynae est sublevatio miseriae proximi: ergo cum in dato casu cesseret finis eleemosynae, etiam nullum est votum de danda eleemosyna. *Ratio* horum est, quia valor voti dependet a voluntate voventis, et quidem directa: atqui hunc tollit ignorantia vel error in dictis casibus, cum non relinquat nisi voluntarium indirectum, et in causa: ergo. *Filliuc.* t. 26. c. 1. n. 21. contra *Sanch.* Econtra valet votum ex errore vel ignorantia emissum, si error tantum versetur circa accidentalia rei promissae, vel circumstantias exigui momenti (ex supposito, quod vovens suam intentionem iis non aliget expresse) vel circa causam mere impulvisam, v. g. vovens eleemosynam dare Petro, quem putas esse pium, sed postea experiris illum esse improbum, teneris voto; quia circumstantia improbitatis non afficit substantiam eleemosynae, quae dari potest probo aequa ac improbo. Aliud foret, si dixisses: Voreo Petro eleemosynam, si sit probus, quod votum conditionatum non substitisset non subsistente conditione. *La Croix* l. c. n. 378. Porro illa circumstantia est tanti momenti, ut votum infirmet, juxta *La Croix* hic n. 377. cum *Gobat*, quae homines paris conditionis solet retrahere a vovendo: vel si vovens ex fine voti, aut aliunde verosimiliter possit conjicere, se ita constitutum fuisse quando promisit, ut promissurus non fuisse, si haec vel illa circumstantia cognita fuisse. Recte tamen *Babenst.* t. 5. d. 3. a. 3. n. 24. ait cum *Suarez*, certam ac generalem regulam dari non posse, sed opus esse pro variis hominum conditionibus prudentis arbitrio.

CASUS III.

Beda vovit jejunium integrae hebdomadis; at die Martis propter duros labores jejunare non potest. Alias vovet jejunium in pane et aqua, quod tamen inadvertenter bibendo vinum apud amicum, violat. Idem ante semestre vovit peregrinationem Walthüram, quam propter negotia hucusque distulit, cui voto nunc per alium satisfacere cogitat.

575. Q. I. An Beda contra votum peccaverit non jejunando propter graves labores. R. Si vere fuerint tales labores, qui per se a jejunio excusant, non peccavit; quia prudenter praesumitur votum jejunii non aliter fecisse, nisi ad modum, quo obligat jejunium ecclesiasticum: atqui hoc non obligat eos, qui gravibus laboribus defatigantur: ergo. Ex eadem ratione, qui vovet singulis anni diebus jejunare, non obligatur ad jejunandum diebus Dominicis, nec die Nativitatis Christi, aut dum attigit annum sexagesimum, nisi expresse aliter se obligare intenderit: ordinarie autem non censetur se voluisse obligare contra receptam Ecclesiae consuetudinem. *La Croix* hic n. 438. cum multis.

576. Q. II. An Beda hoc ipso, quod die Martis non potuerit voto satisfacere, reliquis diebus liberetur ab obligatione. R. Beda tenetur diebus reliquis jejunare, quibus potest. Pro ratione tradit *Laym.* l. c. c. 2. n. 3. sequentem regulam ex *Suar.*, et *Sanch.* si votum si partim de possibili, partim de impossibili, attendendum est, an partes voti sint divisim promissae, et sine dependentia inter se, ita ut partes singulae, v. g. singuli dies hebdomadae in nostro casu, fuerint per se materia voti virtualiter multiplicis, tunc facta una parte impossibili, vel inepta, v. g. jejunio pro die Martis, votum adhuc obligat secundum partem aptam et possibilem, v. g. jejunium possibile pro reliquis diebus, quia juxta reg. jur. 37. in 6. *utile per inutile non debet vitari*. Sic qui vovit recitare decem rosaria, si nequeat orare omnia, tenetur, ad ea quae potest, nisi constet, aliam fuisse mentem voventis, quae primario semper respici debet. Econtra si partes totius collective, et per modum unius fuerint promissae (quod tunc censetur

contingere, quando partes inter se vel ex natura rei, vel ex usu hominum ordinarie copulari solent) tunc facta una parte inepta, illicita, vel impossibili, cessat tota obligatio etiam quoad reliquas partes, quia non fuit intentio voventis observare unam partem absque altera. Sic, qui vovit aedificare Ecclesiam, postea superveniente paupertate non tenetur ad partem possibilem, v. g. ad aedificandam capellam; qui vero vovit mille aureos dare ad pias causas, si postea non possit largiri totum, debet dare quantum potest. *Laym.* l. c.

577. Q. III. An Beda peccaverit inadvertenter bibendo vinum contra votum; item an nihilominus teneatur adhuc jejunare. R. *Ad* 1. non peccavit, quia ad quodlibet peccatum requiritur advertentia ad obligationem. R. *Ad* 2. tenetur adhuc jejunare, quia abstinentia a vino est tantum accessorum ad jejunium, quod censetur esse principale respectu talis voti. Hinc in ejusmodi casibus observanda est sequens regula: si cesset principale, cessat et accessorum, nisi expresse alia fuerit mens voventis; econtra cessante accessorio non cessat principale, qui principale directe et primario praesumitur intendi a vovente. Ita *Jansen.* de voto n. 13. cum *Suarez*, *Sanch.*, *Palao*, et *Laym.*

578. Q. IV. An Beda peccaverit mortaliter tamdiu differendo peregrinationem. Item an possit per alium obligationi satisfacere. R. *Ad* 1. non peccavit graviter, ex dictis n. 565. nam quilibet vovens talia vota censetur sub conditione tacita emittere: Hoc proxima occasione faciam, nisi aliunde rationabiliter ero impeditus. Aliud tamen est de votis perpetuis, quia haec per dilationem minuantur; tantum enim de opere promisso detrahitur, quantum differtur votum; hinc obstrictus voto religionis sine mortali non potest ad 7. vel 8. annos differre propria culpa, quia notabile tempus subtrahitur divino servitio. Qui autem jam est annorum 60. sine justa causa non potest ultra annum differre executionem voti; imo brevius tempus sufficiet ad peccatum mortale, si adsit periculum omitendi votum. Vide *La Croix* n. 446. R. *Ad* 2. Non satisfacit voto per alium, quia votum peregrinandi supponit fuisse personale; adeoque, si non possit in persona propria peregrinari, non tenetur constituere alium: secus si intentio expressa fuisse, quod in suo defectu vellet alium mittere peregrinaturum.

579. Porro *observa* I. Si quis gratis in se suscipiat votum reale alterius, v. g. de alendo paupere, probabilius peccat graviter, non exequendo votum. Eruitur ex c. licet 6. de voto. Et ratio est, quia suscipiens in se votum grave alterius, censetur hoc ipso totam obligationem suscipere, adeoque se velle obligare graviter, sicut alter graviter obligabatur. Ita *Jansen.* contra *Cajet.*, et *Henriq.*

580. II. Votum reale transit quidem ad haeredes, ut patet ex c. *Si haeredes* 6. de testam. Haeres enim eo ipso, quod acceptet haereditatem, etiam cum commodis acceptat onera defuncti: ergo tacito ex pacto, et titulo justitiae obligatur ad ea; non tamen tenetur haeres solvere vota defuncti, nisi ex eo quod deductis aliis debitibus, et expensis funebribus superest de haereditate, quia de hoc solo potest defunctus disponere, vovendo vel distribuendo ad pias causas. Haec rite exponit *S. Antonin.* P. 2. Summ. Theol. tit. 11. c. 2. §. 5. *Si est votum tantum reale, ut fundandi monasterium, vel dandi tantum pro Deo... tunc haeres tenetur, sicut in aliis debitibus.* *Si autem est tantum personale ut jejunare... haeres non tenetur, nisi sponte obligaverit se...* *Si autem est simul reale et personale, et expressum utrumque, tunc tenetur ad reale, ut si vovit ire ad s. Jacobum et ibi offerre unum equum, haeres non tenetur ire, sed offerre unum equum...* *Si autem est personale et reale, sed personale est principaliter expressum, reale tantum*

accessorium, ut ire ad s. Jacobum, non tenetur haeres expensas, quas fecisset ille eundo, offerendo et redeundo, dare, sicut nec tenetur ire.

581. III. Qui vovit peregrinari, potest id praestare eques vel pedes, quia utroque modo vere peregrinamur; imo satisfacit obligationi, quamvis simul peregrinetur ex curiositate aut ratione invisendi amicum, vel negotiorum causa, modo simul adsit voluntas invisendi locum sacrum, et revera devote visitet. *Palao* hie p. 12. n. 9.

CASUS IV.

Bonosus vovet castitatem, quamvis ob consuetudinem luxuria judicet tutius sibi fore matrimonium: hinc postea dubitat de valore voti. Item plura vota circa materiam exiguum emisit, scil. quotidie orare De profundis, visitare Venerabile Sacramentum, dare exiguum eleemosynam etc. quae tamen aliquoties omnia neglexit. Denique ad evitandam ebrietatem et lusum, vovet: Toties dabo pauperi ducatum, quoties me inebriavero; item vovo non amplius ludere, et si posthac lusero pictis foliis, altera die jejunabo.

582. Q. I. An primum votum Bonosi consuetudinarii in luxuria sit validum. R. *Affirmative*: quia castitas est absolute majus bonum etiam consuetudinario, potestque talis adhibere media, quae abunde suppetunt ad refraenandam libidinem, et vovendo castitatem ad ista media adhibenda implicite se obligavit: ergo. Porro verba Apostoli 1. Cor. 7. *Melius est nubere, quam uri*, intelligenda sunt conditionate; si quis non velit adhibere media, sicut potest ac debet. Ita *La Croix* hic n. 481. cum *Sanch.*, *Palao*, *Moya* et aliis. Contrarium quidem resolvit *Burghaber* cent. 1. cas. 66. cum *Trullenchio*, *Ledesma*, *Bonac.* et aliis; nostram tamen resolutionem dicit esse communiorem et probabiliorem, additque cautissime Confessarium procedere debere in declaranda nullitate talis voti, ne, dum unum vult juvare, plures in perniciem trahat: itaque tali suadendum est, ut petas dispensationem, quae pro voto non solemnzi facile conceditur. *Confirm.* Si adversariorum sententia in praxi teneret, ergo is qui per culpam contraheret proclivitatem ad luxuriam, et quo magis fornicaretur, eo facilius deobligaretur a voto, quia ob consuetudinem relabendi votum desineret esse de meliori bono: atqui hoc videtur absurdum, daretur enim multis occasio et illicium luxuriandi, ut tandem excuterent votum.

583. Q. II. Quomodo peccaverit Bonosus negligendo vota plura circa materiam exiguum. R. Examinanda *primo* est intentio voventis, an compensare voluerit altero die, quod praecedente omiserat: si non peccavit, sed tenetur adhuc satisfacere obligationi. *Secundo*. An vota parva uniantur in eodem voto per modum unius materiae, v. g. si unico voto pro eodem die vovisset 200. Pater et Ave, vel viginti pauperibus dare duos Imperiales, sic totum negligendo videtur peccasse mortaliter, nisi expresse aliam habuerit intentionem. *Tertio*. Si vero res parvae promissae sint disparatae (uti in nostro casu sunt) aut diversis diebus annexae, adeoque nec unibiles, non peccavit mortaliter, sed venialiter. In dubio praesumitur, quod tantum sub veniali se voluerit obligare, etiamsi levia disparata longo tempore omitteret. Ita *Jansen.* de voto n. 11.

584. Q. III. Quid observandum sit de voto poenali. R. Votum poenale potest *primo* obligare vel *ad poenam tantum*, v. g. voveo dare florenum, quoties me inebriavero; ex his praecise verbis Bonosus censetur simplici voto se obligare voluisse ad poenam, adeoque se inebriando non peccavit contra votum: peccat autem non dando pauperi florenum. *Secundo*. Vel *simul ad rem et poenam*. Tale fuit votum Bonosi de non ludendo, ideoque peccat ludendo, et non jejunando post lusum, quia est duplex votum.

*Quaeres. Quid, si Bonosus immemor voti, et praeter intentionem se inebriasset, an obligaretur ad poenam. R. Negative; quia non peccasset formaliter contra votum; ita *Sanchez* L. 4. Decal. c. 22. n. 20. Juxta *Tamb.* universaliter, quando quis excusat a voto, etiam excusat a poena. Si memor fuisset voti, at immemor poenae, respondet *Laym.* de voto c. 5. n. 3. talem ad poenam obligari; sicut qui novit legem latam, licet ignoret vel obliviscatur poenam, eam tamen incurrit. Deinde quomodo quis potest esse memor voti poenalis, et non cognoscere poenam? Contrarium resolvunt *Diana*, *Ilsung* et alii. Quid, si se inebriasset non plene, sed tantum sub levi culpa? R. Non tenetur ad poenam, quia gravis poena non censetur volita pro levi culpa. *La Croix* hic n. 472.*

585. Q. IV. An Bonosus teneatur tantum jejunare prima vice, quando pictis foliis lusit, an vero toties, quoties. R. Quod toties, quoties luserit, obligetur ad jejunium; quia sicut votum principale Bonosi de non ludendo ad omne tempus refertur; ita et votum accessorium de solvenda poena videtur intelligendum. Sic *Laym.* l. c. n. 4. de duplicitibus ejusmodi votis universaliter respondet. De simplicibus vero, et mere poenalibus, si dubia sit intentio voventis, an se obligaverit toties, quoties, vel tantum pro prima vice, *Sanchez* l. c. n. 21. contra *Emman.* Sa tradit hanc regulam: Si poena statuta a vovente sit gravissima, quae iterari non solet, v. g. peregrinatio transmarina, censetur tantum pro prima vice ad eam se obligasse; si vero poena sit moderata, quae iterari consuevit, v. g. jejunium, eleemosyna ordinaria, tenetur toties, quoties; sic enim communiter vovent homines, ut se efficacius a delicto praeservent, id quod praecipue intendunt; ex communiter autem contingentibus est prudens praesumptio. Ita etiam *Palao* et *Ilsung*.

586. Ad plurimos alias casus resolvendos *observa* I. Qui vovit absolute non ludere, non cogitando, an lusu tantum immoderato, an vero etiam moderato velit abstinere, non tenetur abstinere a moderato; quia votum in dubio in favorem voventis explicari potest, ut docet communis cum *Bonac.*, *Tamb.*, *Diana*, *Laymann*; secus si expresse intellexerit lusum etiam moderatum, quia etiam ab hoc abstinere perfectius est propter mortificationem, aliosque fines honestos. *La Croix* loc. cit. n. 453.

587. II. Circa dubia varia de obligatione voti observa, quae dicta sunt de *Consc.* dubia, praesertim *Principia* n. 36. et n. 40, quando sit melior conditio possidentis, ex quibus 1. resolves, quod is qui scit, se vovisse, dubitat autem, an voto satisficerit, teneatur adhuc satisfacere: qui dubitat, an possit satisfacere, debet tentare, aut relaxationem petere, quia votum est in possessione. 2. Ut saepe dictum, et in confessionibus rudiorum semper observandum: qui dubitat an voverit, vel tantum proposuerit, non obligatur, quia libertas est in possessione. Plura vide n. 55. et seq.

588. III. Circa dubium commune, si quis voverit abstinere a vino, quaenam portio vel quantitas vini censenda sit gravis, ut constituat peccatum mortale, respondet *Stoz* L. 1. p. 3. q. 3. n. 349., cum *Palao* et *Sanch.*, et assignat eam quantitatem, quae moderate bibentibus vinum sufficit pro prandio, determinate assignat medium mensuram (si intellexerit *Franconiam*, consentio) ita ut, quidquid notabiliter infra hanc quantitatem est, non excedat peccatum veniale.

589. IV. Votum conditionale non obligat prius quam conditio posita impleatur: si conditio unice pendeat a voventis arbitrio, potest ea non ponni absque peccato, nisi aliunde praecpta sit, v. g. qui vovet religionem, si per totum annum se non inebriaverit, non tenetur voto, si se inebriaverit; peccat tamen se inebriando, quia hoc aliunde prohibitum est. Si